

VASTUULLINEN LAHJOITTAMINEN RY

14.12.2020

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

Lausunto: Hallituksen esitysluonnos laiksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta SMDno-2020-885

Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry kiittää ministeriötä mahdollisuudesta esittää lausunto esitysluonnoksesta laiksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta. VaLa pitää taustaselvitystyötä onnistuneena ja laajasti eri sidosryhmiä osallistavana. Lausuntopyyntöön saamisen jälkeen VaLa on kuullut jäsenjärjestökenttäänsä ja esittää lausunnossaan jäsenistössämme esiin nousseita asioita liittyen lain mahdolliseen muutokseen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahankeräyslain 1 §:ää. Soveltamisalasäännökseen lisättäisiin uusi kohta, jossa niin sanottu vapaaehtoinen päästökompensaatio rajattaisiin lain soveltamisalan ulkopuolelle ja näin mahdollistettaisiin vapaaehtoisten päästökompensaatiopalveluiden tarjoaminen sekä kansalaisjärjestöille että yrityksille. **VaLa kannattaa ehdotusta**, että muutoksen jälkeen rahankeräyslain soveltamisalaan ei kuuluisi palvelu, jolla kasvihuonekaasupäästöjä kompensoidaan todennetulla ja lasketulla kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksellä, välttämällä tai poistamisella ilmakehästä.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa se, että suomalaiset yritykset voisivat tarjota kuluttajille ja yrityksille hallitusohjelman hiilineutraaliustavoitetta tukevia palveluita liiketoimintatarkoituksessa. **VaLa esittää**, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja samalla niin kansalaisten kuin yritysten osallistumisen turvaamiseksi ennen lain muutosta ja voimaantuloa, selvitetään hiilineutraaliustavoitetta tukevan liiketoimintapalvelun määrittely. Lähtökohtaisesti tämän kaltainen liiketoiminta tulisi olla esimerkiksi rinnastettavissa yleishyödylliseen yritystoimintaan tai sen pitäisi olla elinkeinotoimintana voittoa tavoittelematonta ja rinnastettavissa rahankeräyslain yleishyödyllisyystarkoituksen määritelmään. Myös palvelun mahdolliset elinkeinoverotukseen liittyvät asiat olisi hyvä selvittää etukäteen.

VaLa esittää, että ennen lain muutosta ja voimaantuloa, selvitetään hiilineutraaliustavoitetta tukevan liiketoimintapalvelun säätelyn tai alan itsesäätelyn sekä valvonnan keinot. Vapaaehtoista päästökompensaatiota on selvitetty tässä yhteydessä verrattuna rahankeräyksiin ja sen perusteella on todettu, että se toimintamuotona olisi rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle jäävää liiketoimintaa. VaLan selvitysten mukaan lahjoittamiseen liittyvissä päätöksissä korostuu yksimielisesti se, että rahaa keräävä taho on luotettava, ja että lahjoitus käytetään hyväntekeväisyyteen tai yleiseen hyvään. Päätökseen vaikuttaa myös se, että keräystaho saa aikaan merkittäviä tuloksia ja lahjoitusten käytöstä saa riittävästi tietoa jo lahjoitusta pyydettyä.

Jos lahjoittajan kannalta on oleellista, että hänen lahjoituksellaan saadaan vaikuttavia tuloksia aikaan luotettavasti, niin uskomme sen olevan myös merkityksellistä päästökompensaation maksajalle. VaLan mielestä vapaaehtoiseen päästökompensaatioon liittyvän toiminnan säätely ja valvonta on hyvä suunnitella ja toteuttaa mallilla, jonka tavoitteena on taata vapaaehtoista päästökompensaatiota

tarjoavan tahon luotettavuus kansalaisten ja yritysten näkökulmasta, ja joka olisi palvelua tarjoaville toimijoille kohtuullinen byrokratialtaan ja hallinnoltaan.

Kansalaisjärjestöjen mahdollisuudet toimia palveluntarjoajina ovat resurssiltaan rajalliset. Järjestöille on kuitenkin rahankeräystoiminnasta osaamista, jota ei välttämättä ole kaupallisilla toimijoilla. Kaikkien toimijoiden läpinäkyvän sekä avoimen sidosryhmäviestinnän onnistuminen on elinehtona myös järjestöjen varainhankinnan maineen hallinnassa.

Lain muutoksen vaikutukset

Esityksessä tarkastellaan laajasti lain muutoksen mahdollisia vaikutuksia. **VaLa esittää, että lain muuttamista ennen tehdään tarkemmat selvitykset taloudellisista vaikutuksista.**

Esityksessä todetaan, että vapaaehtoisten päästökompensaatiopalveluiden kansainväliset markkinat ovat suuret (vuonna 2018 markkinoiden arvo oli 295,7 miljoonaa dollaria). Maailmanlaajuisesti hyväntekeväisyystuotto ovat tuhatkertainen: Euroopassa niiden arvoksi on arvioitu lähes sata miljardia euroa. Suomessakin varainhankinnan tuotot ovat kaksinkertaiset arvoltaan vapaaehtoisten päästökompensaatiopalveluiden kansainväliseen markkina-arvoon verrattuna.

Esityksen mukaan koetaan, että kaikki Suomen noin 600 000 yritystä olisivat potentiaalisia asiakkaita vapaaehtoisille päästökompensaatiopalveluille. Tätä arviota ei ole selvityksessä tehty suomalaisten kuluttajien osalta. Noin puolet suomalaisista ilmoittaa lahjoittavansa rahaa vuosittain. Keväällä 2020 VaLan teettämän tutkimuksen mukaan 16% lahjoittajista ilmoitti tukeneensa ympäristön- ja luonnonsuojelua alkuvuoden aikana ja 24% kertoi lahjoittavansa siihen tulevaisuudessa.

Esityksen yhtenä tavoitteena on turvata, että kansalaisjärjestöt voivat myös jatkossa kerätä rahaa rahankeräyslain soveltamisalan piirissä erilaiseen ilmastotyöhön ilman, että tällainen työ katsottaisiin rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle jääväksi vapaaehtoiseksi päästökompensaatio-toiminnaksi. Rahankeräystahoista erityisesti ympäristö-, luonnonsuojelu- ja ilmastotyötä tekevien järjestöjen keskuudessa on huoli, miten lahjoittamisen kiinnostus kehittyy jatkossa. **VaLa esittää, että lain muutoksen vaikutusta rahankeräystuottojen osalta on selvitettävä erityisesti yksityishenkilöiden lahjoittamiskäyttäytymiseen liittyen.**

Vapaaehtoisen päästökompensaatioiden kuin myös rahankeräysten kehittymisen sekä seuraamisen kannalta on oleellista, että viranomaisella on resurssit huolehtia velvoitteistaan muun muassa valvonnan, tilastoinnin ja tietojen julkistamisen suhteen. Yhteinen määrittelyjen ja tulkintojen selkeyttäminen helpottaa asiointin sujuvaa toimintaa. VaLa ja sen jäsenjärjestöt tekevät mielellään yhteistyötä kansalaisjärjestöjen taloudellisten toimintaedellytysten kuten rahankeräysten kehittämisessä tulevaisuudessakin.

Ystävällisin terveisin

puheenjohtaja Nora Huhta

Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry

- varainhankintaa harjoittavien yleishyödyllisten yhteisöjen yhteistyöverkosto -

sekä VaLan jäsenjärjestöistä

Aivoliitto, Greenpeace Pohjola ry, Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Helsingin ensikotiyhdistys, Invalidiliitto ry, Kirkkopalvelut ry, Kuurojen Liitto ry, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, MIELI Suomen Mielenterveys ry, Pelastakaa Lapset ry, Pidä Saaristo Siistinä ry, Plan International Suomi, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto, SOS-lapsikyläsäätiö, Suomen Lähetysseura ja Suomen World Vision ry.